

Plébániai lelkipásztorkodás, sajátos ellátást igénylő csoportok pasztorációja

(vitaindító zsinati munkaanyag)

Egyháztani, történeti és kánonjogi szempontok

Szent II. János Pál pápa tanítása szerint „az egyházi közösség, jóllehet mindig bizonyos egyetemes jelleggel rendelkezik, mégis közvetlenül és láthatóan a plébániában jelenik meg. A plébánia bizonyos értelemben maga az Egyház, amely fiai és leányai között él”, illetve ahogy „az emberek otthonai között jelen van” (Christifideles laici 26-27.). A plébániai élet jelentőségének ez a hangsúlyozása a II. Vatikáni Zsinat egyháztanában gyökeredzik: „Mivel a püspök egyházmegyéjében nem tud mindig és mindenütt személyesen a nyáj élén állni, hívő közösségeket kell létesítenie. Közülük a legfontosabbak a plébániák, melyek a püspököt képviselő helyi lelkipásztor vezetése alatt állnak, s az egész földkerekségre kiterjedő látható Egyházat teszik jelenvalóvá.” (Sacrosanctum Concilium 42.)

A plébániák keretében folytatott lelkipásztorkodásra tehát fontos feladat hárul az Egyház küldetésének teljesítésében; a püspökségek alsóbb fokú szervezeti egységekre történő felosztása a legutóbbi időkig mégis csupán gyakorlati jelentőséggel bírt. A vidéki lelkipásztori körzeteket a IV. századtól bízták alacsonyabb rangú klerikusokra, ettől kezdve a plébánia (az egyetemes egyházbizományparochia) és az annak élén álló plébános (parochus) feladata lett a megyéspüspöktől kapott felhatalmazás alapján a keresztények kísérése az élet zarándokútján („a bölcsőtől a koporsóig”), elsődlegesen a szentségek kiszolgáltatása révén. Ennek a célkitűzésnek a megvalósítása természetesen alá volt vetve a történeti változásnak, és az Anyaszentegyház is koronként változó elvárásokat támasztott a plébániai pasztorációval szemben.

Az ősi veszprémi püspökség déli feléből 1993-ban létrehozott kaposvári egyházmegye területén a XI. században alakult ki a plébániaszervezet. A középkor végén a somogyi főesperességhez 186, a segesdihez 81, a zalai főesperesség délkeleti részéhez pedig 24 plébánia tartozott, a területen tehát összesen 291 plébánia állt fenn. A török hódoltság és a reformáció következtében Somogy és Dél-Zala térsége a római egyház szempontjából missziós területté vált. Ebben a korszakban a katolikus vallásgyakorlat megőrzése terén az Egyház sokat köszönhetett a licenciátusoknak, azoknak a híveknek, akik felhatalmazást kaptak a közös imádság vezetésére és bizonyos szentségek kiszolgáltatására. Az egyházszerkezet újjászervezése a XVIII. század elejétől a plébániahálózat újbóli kiépülésével járt. A folyamat a XX. század második felére jutott el oda, hogy egyházmegyénk területén 156 plébánia működött. Ma a lakosság elvándorlása és a társadalom szekularizációja, valamint a papság létszámának csökkenése következtében a betöltött (papi vezetés alatt álló) plébániák száma 70, az oldallagosan ellátottaké 32. (Sematizmus 2018)

Egyházmegyénk területén a 2011. évi népszámlálás adatai szerint 217 ezer fő vallotta magát római katolikusnak. A két megyei jogú város (Kaposvár: 30 ezer róm. kat., Nagykanizsa: 28 ezer róm. kat.) területén több (7, illetve 5) plébánia osztozik, de általában az a jellemző, hogy egy plébániához több település, ebből kifolyólag több templom/kápolna és – a tradicionális kifejezéssel élve – több egyházközség tartozik. A betöltött plébániákat tekintve, átlagosan 4-5 állandó misézőhely, és 3.100 római katolikus hívő alkot egy plébániát. Néhány esetben a misézőhelyek száma meghaladja a 10-et, a hívek száma pedig a 7-8 ezret is elérheti (Sematizmus 2015 és 2018 adatai alapján). Ezen kívül a Balaton déli partján és a gyógyfürdőknél külön feladatot ró a papságra a nyaralók és fürdővendégek vallási igényeinek időszakos kiszolgálása (részben nyári misézőhelyek bevonásával). A plébániai pasztoráció sajátos helyi kihívásai közé sorolhatjuk, hogy a plébánosnak több településen kell helyt állnia; néha a filiák hasonló lélekszámúak, mint a máter; a hívek ragaszkodnak saját templomukhoz és egyházközségi identitásukhoz, még az erősen lecsökkent lélekszám ellenére is.

Az Egyházi Törvénykönyv meghatározása szerint a plébánia „a krisztushívők részegyházon belül állandó jelleggel megalapított közössége, melynek lelkipásztori gondozását a megyéspüspök felügyelete alatt plébánosra bízák, aki annak saját pásztora.” (515. kán. 1. §.) Bár a plébánia II. Vatikáni Zsinat után megújított definíciójában a közösségi elem a döntő, mégis „az általános szabály az, hogy a plébánia területi jellegű legyen, vagyis foglalja magába egy bizonyos terület összes krisztushívőjét” (518. kán.). Vagyis a plébánia területén lakó összes római katolikus a plébánia híve, függetlenül attól, hogy milyen mértékben gyakorolják vallásukat. Ebből következőleg a plébánia működésének közösségi és intézményes jellege van egyszerre.

A plébánia, mint közösség

A plébániai közösség „vezeti be a keresztyényeket a liturgikus élet rendes menetébe és gyűjti össze őket az ünneplésre; tanítja Krisztus üdvözítő tanait; testvéri jócselekedetekben gyakorolja az Úr szeretetét” (Katolikus Egyház Katekizmusa 2179.). Arra kell tehát keresnünk a választ, hogy a plébánia miként töltheti be sajátos küldetését a mai világban az istentisztelet végzése (liturgia), az igehirdetés és hitoktatás (kérügma), a szeretetszolgálat gyakorlása (diakónia), valamint a testvéri közösség építése (koinónia) révén. Az Egyházi Törvénykönyv 528-529. kánonjai, melyek a plébános kötelességeiről szólnak, egyúttal erre nézve is irányadóak.

A plébánia, mint liturgikus közösség

- az Eucharisztia ünneplése és imádása legyen a hívek plébániai közösségének középpontja;
- a szentségek méltóságteljes kiszolgáltatása segítse a híveket az életszentség útján;
- a hívek imaélete elmélyüljön a templomban és a családban;

- a plébános ösztönözze a hívek tevékeny részvételét a liturgikus életben;
- (lásd még „Az Egyház megszentelő tevékenysége” című munkaanyagot).

A plébániai közösség, mint Isten szavának hallgatója és hirdetője

- az igehirdetés (prédikáció) középpontjában valóban Isten Igéje álljon;
- a hívek keressék a lehetőséget, hogy jobban megismerjék a Szentírást és a Katolikus Egyház tanítását;
- a gyermekek és a fiatalok az állami iskolák vallásismereti oktatása mellett a plébániai hitoktatás keretében bevezetést nyerjenek a szentségi- és imaéletbe;
- ahol egyházi iskola, óvoda van, az legyen szoros kapcsolatban a plébániai élettel;
- a plébániai közösség az evangélium szelleméről tegyen tanúságot a társadalomban;
- a hívek fáradozzanak azért saját környezetükben, hogy az evangélium azokhoz is eljusson, akik eltávolodtak az Egyháztól;
- (lásd még a „Katekézis, tanító tevékenység” című munkaanyagot).

A szeretetszolgálat gyakorlása

- a plébániai közösség legyen az osztozás helye egymás örömeiben és bánatában, az ünnepi alkalmak és a nehézségek közepette;
- a plébános szeretettel kísérje híveit életük útján, erősítse és bátorítsa őket, s nyújtson lelki vigaszt nekik nehéz élethelyzetükben;
- a plébániai közösség ne zárkózzon el a kritikus helyzetbe került hittestvérektől, s legyen nyitott a szükségét szenvedők felé;
- a plébániai közösség különösen is támogassa a katolikus családokat, s képviselje a társadalomban a családi élet és a gyermekáldás vállalásának méltóságát;
- a hívek figyeljenek fel az idős, beteg vagy elmagányosodott testvérek gondjaira, és keressék velük együtt a megoldás lehetőségeit;
- ezeknek a feladatoknak adjanak szervezett keretet a plébániai karitászcsoport révén;
- (lásd még a „Karitás, szociális munka”, illetve „A családok az Egyház életében” című munkaanyagokat).

A testvéri közösség építése

- a plébános törekedjen megismerni hívei élethelyzetét, s ehhez a tapasztalathoz igazítsa lelkipásztori stratégiáját;
- a plébános erősítse meg a közösségi élet hagyományos formáit (rózsafüzértársulat, harmadrendi csoportok, imacsoportok, énekkar stb.), és legyen nyitott az olyan kezdeményezésekre, melyek a hívek mind szélesebb körét vonják be tevékenyen a plébániai közösségi életébe (lelkiségi mozgalmak stb.);
- (lásd még az „Ifjúság, ifjúsági munka”, illetve az „Evangelizáció, misszió” című munkaanyagokat).

Egyházmegyénk jelen viszonyai között, annak érdekében, hogy a plébánia a „közösségek közössége” és „családias, testvéri és befogadó ház” legyen, ahol a közösségek otthonra találhatnak (vö. Christifideleslaici 26.), szükséges, hogy:

- a plébános és lelkipásztori munkatársai fáradozzanak azon, hogy a filiákban és a megürült plébániákon is legyen lehetősége a híveknek a testvéri közösség megélésére;
- legyen közösségi összejövetelekre alkalmas helyiség a plébániaépületben, illetve a filiákban használják ki a faluházak nyújtotta lehetőségeket;
- a papság számára legyen irányadó all. Vatikáni Zsinat tanítása, mely szerint „a világi hívőknek, mivel részesei Krisztus papi, próféta és királyi küldetésének, aktív szerepük van az Egyház életében és működésében. Az Egyház közösségein belül annyira szükséges a munkájuk, hogy nélküle a legtöbb esetben nem lehet teljesen eredményes a lelkipásztorok apostolkodása” (Apostolicamactuositatem 10.);
- bár a plébános nem kötelezheti el az egész egyházközséget egy meghatározott lelkiismereti mozgalom mellett, mégis legyen nyitott minden „egyházias” közösség irányában. (Esztergom-budapesti Főegyházmegye zsinati könyve 2308.)

Megfontolandó ezzel kapcsolatban egyházmegyénk első püspökének útmutatása: „Az új lelkiismereti mozgalmaknak, ha nem hagyják magukat a szekták felé sodródni, és a plébániáknak, ha nem akarnak múzeumokká sorvadni, össze kell fogniuk!” (Körlevél 4200-47/2009)

A plébánia, mint intézmény

Az Egyházi Törvénykönyv szerint a plébánia jogi személyiséggel rendelkezik (515. kánon 3. §.). Az állami törvények is elismerik a plébániának a kánonjogban meghatározott jogi személyiségét: „a belső egyházi jogi személy a bevett egyház belső szabálya szerint működik, és a bevett egyház belső szabályában meghatározott viszonyokban a bevett egyház képviseletében jár el” (2011. évi CCVI. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról, 12. §. 2.). Minden jogügyletben a plébános képviseli a plébániát, s ő gondoskodik arról, hogy a plébánia javait az egyházzog előírásainak megfelelően kezeljék (532. kánon).

Plébániai képviselőtestületek és munkatársak

A plébánia irányításának felelősségében a plébánossal együtt osztozik a plébániai képviselőtestület, mely az Egyházi Törvénykönyvben nevesített pasztorális és gazdasági tanácsok feladatait látja el (536-537. kánon). Mindkét vonatkozásban tanácsadó szerv a plébános mellett, de a plébániai javak kezelése terén meghatározott hatásköre van, melyet a „Kaposvári egyházmegye plébániai képviselőtestületeinek szervezeti és működési szabályzata” ír körül (24-28. §§.). A testület tagjai részben hivatalból, részben választás vagy kijelölés útján töltik be tisztségüket. A választott képviselők jelölésekor „figyelemmel kell

lenni arra, hogy a plébánia híveinek lehetőleg minden rétege képviselve legyen, életkor, nem, foglalkozás és a település földrajzi részei szerint” (13. §. 5.), valamint hogy „valamennyi, a plébánia illetékességi területéhez tartozó filia vagy egyházközség” tagot delegáljon a plébánia képviselőtestületbe (11. §. 1.). „Ahol a településeken és filiákban régóta jól működő egyházközségek vannak, a plébános a helyi szokások figyelembevételével őrizze meg és támogassa ezeket” (2. §. 2.).

Egyházmegyénk első püspökének iránymutatása szerint „a jól válogatott és rendszeresen foglalkoztatott világi testület kifelé megsokszorozza a plébános jóságát, befelé tájékoztat, továbbá támadás esetén megvédheti az egyházat. A képviselők megérdemlik, hogy törődjenek velük”. (Körlevél, 2012. IV.)

A plébániai lelkipásztorkodásban a plébánost munkatársak segítik: ezek lehetnek felszentelt személyek, akik püspöki dispozíció alapján látják el feladatukat (káplán, diakónus); alkalmazottak, akik szerződéses munkaviszonyban állnak a plébániával (kántor, sekrestyés, irodista, házvezetőnő); az egyházmegye alkalmazásában álló hitoktatók, akiknek ugyanakkor együtt kell működniük a plébániával; és önkéntesek (hitbuzgalmi egyesületek és imacsoportok vezetői, karitászcsoport tagjai stb.). Őket a plébános ne alkalmazottaknak tekintse, hanem munkatársainak és „házanépének”; segítse keresztény elkötelezettségük és tehetségük kibontakoztatását az egész közösség javára.

Plébániahivatal és építkezési ügyek

A plébános kötelességei közé tartozik a plébániahivatal vezetése (535. kánon). Ennek is megvan a maga lelkipásztori jelentősége, mivel a hívek egy része csak a hivatalos ügyintézésen keresztül kerül kapcsolatba az Egyházzal. A plébános álljon ezen hívei rendelkezésére is, akár úgy, hogy kijelöli és megfelelően közzéteszi a hivatali időt. Más plébániák híveinek ügyeiben legyen tekintettel a kánonjogi előírásokra és kollégái érzékenységére. Az egyházmegyénk első püspöke által kiadott irányelvek szerint „ki kell alakítanunk olyan lelkipásztori gyakorlatot, amelyben egymás jogait tisztelve, a szeretet egységét megőrizve, híveink lelki szolgálatára egyre alkalmasabbá válunk... A működési engedéllyel rendelkező pap elsősorban a maga területéért felelős. Más plébánia területén csak az illetékes plébános tudtával, vagy legalább feltételezett engedélyével szabad működni. Erre nemcsak a törvény kötelez (862. kánon, 911. kánon 2. §), hanem a papokra is érvényes felebaráti szeretet. Ne tegyük mással, ami nekünk sem esne jól! Hasonló tapintat, illetve távlatban gondolkodó felelősség alapján ne engedjük, hogy hangulati, vagy más kizárólagos emberi szempontok (pl. leszállított nível vagy zugjövendelelem) miatt 'rajongók' tömege járjon hozzánk! Az idegenből érkező hívőket rá kell nevelni, hogy igyekezzenek saját területükön építeni Krisztus közösségét... A Törvénykönyv nem a jobbágy röghözkötöttségét hosszabbítja, hanem otthonban, hazában gondolkodik... A szeretetteljes légkör, a bizalom, az együttérzés biztosabban megtartja a hívőt, mint a rendet követelő Hivatal”. (Körlevél 4200-47/2009.)

Egyházmegyénk demográfiai viszonyai közepette minden plébániára súlyos terheket ró az egyházi tulajdonú ingatlanok, mindenekelőtt a templomok és kápolnák karbantartása. A plébániai képviselőtestület fontos feladata, hogy megteremtse a felújítások, fejlesztések anyagi hátterét, lehetőleg saját erőforrások bevonásával. Az istentisztelet méltósága különösen is megköveteli, hogy a szakrális terek és tárgyak felújítása szakemberek bevonásával történjék. Egyházmegyénk első püspöke ezzel kapcsolatban a következőket írta: „A munkák szervezői olyan papok, akiket erre a munkára senki sem készített fel. A helyszínek többsége elszegényedett, lelkivezető nélkül maradt település. A feladatokat azonban nem lehetett halogatni, mert az épületek elavultak, végveszélybe kerültek... A pályázatoknak és adóbevallásoknak, a lapátnak és a malternek nincsen sajtója”. (Körlevél 2012. IV.)

Tanúságtétel a társadalomban

Ökumenikus és vallásközi párbeszéd

Az ökumené, vagyis a keresztény egység-tudat ápolása kiemelt feladat egyházmegyénkben, ahol egy községben általában két (katolikus és református/evangélikus) templom áll, a városokban pedig több is jelen van a reformáció egyházai közül (evangélikus, református, baptista, methodista stb.). Az Anyaszentegyház tanítása szerint „jogosan illeti őket a keresztény név, a katolikus egyház gyermekei pedig méltán ismerik el őket testvéreiknek az Úrban” (Unitatisredintegratio 3.). Vegyük fontolóra, hogy „a megszentelődés sok eszköze és sok igazságlétezik a katolikus egyház látható határain kívül: az Isten írott ígéje, a kegyelmi élet, a hit, remény és szeretet, és a Szentlélek többi benső ajándéka, de látható elemek is. Krisztus Lelke használja ezeket az egyházakat és egyházi közösségeket, mint az üdvösség eszközeit”(Katolikus Egyház Katekizmusa 819.). A II. Vatikáni Zsinat azt is lelkünkre köti, hogy az egység megvalósításának gondja „az egész egyházat érinti, híveket és pásztorokat egyaránt”. (UnitatisRedintegratio 5.)

Az ökumené előmozdítása érdekében a plébániák törekedjenek részt venni az ökumenikus imahét megszervezésében, ápolják a testvéri kapcsolatokat a protestáns gyülekezetekkel, működjenek együtt velük a település javát keresve (ünnepi alkalmak, karitatív kezdeményezések). Különös figyelemmel forduljanak a vegyesházasságban élő híveik felé, erősítsék az ilyen családok egységét. A vallásközi párbeszéd jegyében képviseltessék magukat a zsidóság megemlékezéseiben, a területükön élő, más vallású (ortodox, muszlim, Krisna-tudatú) lakosok felé fejezzék ki, hogy a Katolikus Egyház meglátja az értékeket vallásgyakorlatukban.

Kapcsolat a polgári társadalom vezető testületeivel és egyesületeivel

A plébánia feladatai közé tartozik, hogy helyi szinten kapcsolatot ápoljon a közhatalmat gyakorló szervekkel, és részt vegyen a helyi közéletben. Ahol élnek a nemzetiségi (német, horvát) hagyományok, a plébánia nyújtson támogatást ezek

megőrzéséhez. A települések ünnepein (állami és nemzeti ünnepek rendezvényei, falunapok stb.) a plébánia kellő képviselettel legyen jelen. Ugyanakkor szem előtt kell tartani: „Nem az egyház pástorainak a dolga, hogy közvetlenül beavatkozzanak a politikai akciókba és a társadalmi élet megszervezésébe. Ez a feladat a világi hívők hivatásának része, akik saját kezdeményezésükből honfitársaikkal együtt cselekszenek. A társadalmi cselekvés a konkrét utak sokféleségét foglalhatja magában. Mindig a közjóra kell irányulnia, és igazodnia kell az evangéliumi üzenethez és az Egyház tanításához.” (Katolikus Egyház Katekizmusa 2442.)

Sajátos ellátást igénylő csoportokpasztorációja

Az Anyaszentegyház mindig is figyelmet szentelt azon csoportok és egyének lelkipásztori ellátásának, akik életkörülményeik miatt a rendes lelkipásztori ellátásban nem részesülhettek eléggé. Ez koronként más kihívásokat jelent, így például a két világháború között a veszprémi egyházmegye püspöke az uradalmi pusztákon lakó cselédség pasztorációját jelölte meg az egyik ilyen területnek. Majd Szent II. János Pál pápa, amikor 1983-ban üzenetet intézett a magyar egyházhoz Szent Erzsébet halálának 750. évfordulója alkalmából, így nyilatkozott meg: „Szegények mindig lesznek veletek (Jn 12,8) – nézzetek körül figyelmesen, és saját környezetetekben, aztán a kórházakban, kihűlt családi fészkekben, szeretetotthonokban, intézményekben megtaláljátok azt az idős testvért, magányos beteget, rokonaitól elhagyott ápoltat, testi-szellemi sérültet, akiben Krisztust szolgálhatjátok”.

A plébániák feladatai

A plébániai közösség szolgálatai közé tartozik, hogy megmutassa az Egyház szeretetét a különböző okokból perifériára szorult emberek felé. Ennek a szolgáltatásnak ad keretet a plébánia karitászcsoportja, amelynek tevékenységét a plébánosnak ösztönöznie kell. Ugyanakkor fel kell ismerni, hogy bizonyos élethelyzeteket, problémákat nem oldhatunk meg csak jámborsági tanácsokkal, imádsággal, hanem igénybe kell venni a szakemberek szaktudását és az általuk felkínált lehetőségeket. Ez különösen igaz a szenvedélybetegek, pszichés betegek lelkipásztorigondozására, amelyhez a katolikus egyház szervezetei (Katolikus Alkoholamentő Szolgálat, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Pszichoszociális Szolgálat, Katolikus Karitás RÉV Szendvedélybeteg-segítő Szolgálat), illetve a helyi szociális intézmények (Családsegítő hálózat) és önssegítő csoportok (Anonim Alkoholisták) szakmai tapasztalatára és segítségére szorulunk. A plébánia elsősorban azzal segíthet, hogy továbbítja az információkat, a szakpasztorációs intézményektől érkező hirdetések, szóróanyagok kihelyezésével, tájékoztatást ad honlapján, illetve a speciális gondozásra szorulókat egyénileg is felvilágosítja a lehetőségekről.

Ott, ahol a plébánia területén idősotthon, sérültek ellátását végző intézmény van, alakuljon ki személyes és intézményes együttműködés ezekkel. Az idősotthonokban a plébánia éljen a felkínált lehetőségekkel a miszés, rendszeres lelkipásztori ellátás

tekintetében. A plébános tartsa lelkiismereti kötelességének, hogy az otthonok katolikus lakói a szentségekkel ellátva távozzanak a földi életből. Sérültek ellátását végző intézményekben is legyen jelen a lehetőségekhez mérten az egyházi közösség (részvétel ünnepi alkalmakon, vallási jellegű foglalkozások).

Cigánypasztoráció

„A cigányságnak szüksége van sajátos lelkipásztori ellátásra, amely figyel kultúrájukra... Acigánypasztoráció, éppen sajátos mivolta következtében, figyelmes és elmélyült felkészülést kíván mindazoktól, akik részt vesznek benne, a keresztény közösségeknek pedig a befogadókészség jeleit kell mutatniuk... A cigányok könnyebben fogadják be Isten ígését, ha az azt hirdető már kimutatta, hogy megosztja velük a mindennapi élethelyzeteket. A katekézisben fontos, hogy teret engedjünk a dialógusnak, amely lehetővé teszi a cigányok számára, hogy kifejezzék, hogyan élnek meg Istennel való kapcsolatukat... Hasonlóan a zene is, amit a cigányok nagyra tartanak és maguk is játszanak, hasznos lelkipásztori segédeszköz... A zarándoklatok a katolicitás élményét nyújtják a résztvevőknek, amely a „Szenttől” elvezeti őket Krisztushoz és az Egyházhoz. A cigányok a szekták áldozataivá válhatnak, ezért az új egyházi mozgalmaknak fontos szerepük lehet a cigánypasztorációban... Az Egyháznak a lelkipásztorkodás szempontjából megszervezett területi intézménye általában nem teszi lehetővé a cigányok számára, hogy tartósan beépüljenek az egyházi közösségbe.” (Vándorlók és Utazók Lelkigondozásának Pápai Tanácsa: Irányelvek a cigánypasztorációhoz)

2012-től áll fenn egyházmegyénkben a Boldog Ceferino személyi plébánia a magukat romának valló hívek számára, melynek célja a cigányság evangelizációjának segítése. Az egyházmegye területén a jog és a liturgikus könyvek előírásai szerint gyakorolja a megszentelő és tanító feladatot. Szakpasztorációt végez, de nem kizárólagos jelleggel. A helyileg illetékes lelkipásztor értesítése után szentségek és szentelmények kiszolgáltatására igénybe veheti a szent helyeket. Ugyanakkor a roma hívek ügyeikkel továbbra is fordulhatnak plébánosukhoz. (irányelvek és szabályozás: Körlevél 2011. IV. 4200-89/2011, 4200-90/2011)

Kórházi és börtönpasztoráció

A kórházi pasztoráció sajátossága a betegség szükséghelyzetében lévő felebarát szolgálata. Ez egyrészt a szentségek kiszolgáltatását jelenti a felmerülő igények szerint, másrészt – tágabb értelemben – az együttműködést az egészségügy szakapparátusával az egészség helyreállítása érdekében. Egyházmegyénkben jelenleg Kaposváron működik függetlenített kórházlelkész, máshol a területileg illetékes plébánia hatáskörébe tartozik a kórházi betegek ellátása. Ebben a legtöbb helyen nagy segítségére vannak a plébánosnak az önkéntesekből álló beteglátogató csoportok.

A börtönpasztoráció, melyet egyházmegyénkben erre kijelölt papok végeznek, a börtönökben fogvatartottak lelkigondozását és a szabadultak utógondozását öleli fel,

valamint önkéntesek bevonásával lehetőség van a levelező szolgálat kiterjesztésére. Ez a lelkipásztori tevékenység természeténél fogva mélyen érinti a bűn, bűnbánat, kiengesztelődés, emberi sorsközösség, lélekmentés témaköreit. A börtönpasztoráció feladatának tekintia keresztény kultúra és humanista értékrend, valamint az egyházak erkölcsi tanításának terjesztését és művelését is a büntetés-végrehajtás intézményeiben és az utógondozásban. (Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság alapszabálya)